

ŠVIETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA

Pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų Bendrųjų ugdymo planų įgyvendinimas

Parengta pagal viešųjų konsultacijų dėl ugdymo proceso organizavimo medžiagą

Veiklos, išbandytos ugdymo procese

2019 mokslo metais viešosiose konsultacijose, svarstant bendrųjų ugdymo planų projektus, mokyklų direktoriai, direktorių pavaduotojai pageidavo, kad būtų skelbiami mokyklose išbandyti ugdymo organizavimo pavyzdžiai.

Pateikiame viešosiose konsultacijose „Kaip geriau pasirengti organizuoti ugdymo procesą“ mokyklų pristatytus ugdymo organizavimo pavyzdžius. Pateikiamų veiklų pavyzdžiai – tai idėjos mokyklos ugdymo turiniui įgyvendinti.

Ugdymo organizavimas kitose aplinkose

Vis dažniau ir drąsiau ugdymo procesą mokyklos organizuoja kitose aplinkose. Konsultacijose mokyklos pateikė organizavimo pavyzdžių kitose aplinkose:

- miesto bibliotekoje – lietuvių kalbos pamokos (Kauno r. Jonučių progimnazija)
- bažnyčioje – dorinio ugdymo pamokos (Kauno r. Jonučių progimnazija, Varėnos r. Merkinės Vinco Krėvės gimnazija)
- mokyklos teritorijoje – medžių šešėlyje sėdint ant žolės ar išsineštų mokyklinių kėdžių (Visagino „Gerosios Vilties“ gimnazija)
- šalia mokyklos esančiame miške (Visagino „Gerosios Vilties“ gimnazija)
- regioniniuose parkuose (Lazdijų r. Savivaldybės mokyklos, Varėnos r. Merkinės Vinco Krėvės gimnazija)
- mokyklos aplinkoje (Lazdijų r. Seirijų A. Zmuidzinaičiaus gimnazija, Šiaulių r. Voveriškių mokykla)
- lauko klasėse (Lazdijų r. Kapčiamiesčio E. Pliaterytės mokykla, Kauno m., Kauno r., Alytaus m. Senamiesčio pradinė mokykla)
- miesto stadione (Alytaus Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazija)
- sporto aikštyne (Alytaus Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazija)
- miesto parke (Alytaus Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazija)
- prie Dailydės ežerėlio (Alytaus Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazija)

„Dalykinės“ dienos – dienos, kai mokomasi kitaip

Mokyklose, siekiant populiarinti mokomuosius dalykus, organizuojamos dalykui skirtos dienos, kurios vadinamos dalykinėmis dienomis. Visos dienos veiklos skiriamos vienam ar

keliems dalykams. Dalykines dienas dažniausiai organizuoja dalykų mokytojai. Jos iš anksto numatomos mokyklos ugdymo plane ir detalai suplanuojamos. Mokiniai ne tik aktyviai įsitraukia į jų organizavimą, bet ir aktyviai jose dalyvauja. Kai kuriose mokyklose organizuojamos visų dalykų dienos, kitose – tik kai kurių, tai priklauso nuo mokyklos bendruomenės susitarimų.

Netradicinės ugdymo dienos

Tai dienos, kai mokymasis vyksta ne pamokų forma. Mokyklose populiarus ugdymo procesas netradicinių ugdymo dienų forma.

Kazlų Rūdos K. Griniaus gimnazijos pavyzdys

Mokykloje buvo suplanuotos ir organizuotos 3 netradicinio ugdymo dienos:

- Karjeros diena
- Pilietiškumo diena
- Edukacinių išvykų dienos

Alytaus Jotvingių gimnazijos pavyzdys

- Integruoto ugdymo dienos (biologijos, geografijos, ekonomikos ir lietuvių kalbos ir literatūros)

Alytaus Senamiesčio pradinės mokyklos pavyzdys

- Sportinės veiklos dienos

Alytaus Jotvingių gimnazijos pavyzdys

3 d. trukmės ekspedicija Metelių regioniniame parke. Jos metu mokiniai domėjosi, kokią įtaką Lietuvos biologinei įvairovei ir kraštovaizdžiui padarė paskutinis Nemuno ledynmetis.

Netradicinių veiklų savaitė

Siekiant akademinį mokymąsi keisti į kitokį ugdymo procesą organizuojamos netradicinių veiklų savaitės. Šių savaitių veikla detalai suplanuojama.

Druskininkų Viečiūnų progimnazija netradicinių veiklų savaitę organizuoja kasmet.

Savaitės veiklos:

- Motyvatorių diena (žinomi miesto žmonės dalijasi asmeninėmis patirtimis)
- Gedulo ir Vilties diena. Visa mokykla žiūrėjo filmą „Tarp pilkų debesų“, vėliau kalbėjo apie tremtį ir jos pasekmes
- IKT pažinčiai su savo kraštu. Informacines technologijas pritaikė pažinčiai su savo kraštu, jo teritorija. Mokiniai atlikinėjo tam tikras užduotis su IKT priemonėmis apie savo apylinkes. Komandas sudarė skirtingo amžiaus mokiniai. Buvo numatytos stotelės, kuriose buvo pateiktos užduotys.

Kiekvienoje stotelėje prie užduoties turėjo filmuotis, fotografuotis visa komanda

Tauragės Šaltinio progimnazijos pavyzdys

Mokiniai inicijavo „Laisvos vasaros judėjimą“. Kartu su mokiniais planuotas ugdymo procesas per metus, iš anksto numatyta STEAM savaitė „Viskas sava“.

Veiklas inicijavo mokytojai ir mokiniai. Kartu su mokinių tėvais buvo sukurta metodinė priemonė, mokomasis stalas.

Tvarkaraštis buvo pakeistas ir pritaikytas pagal temas skirtingoms klasėms: Paukščiai, Medžiai, Pastatai, Transportas (taršos, statistiniai duomenys iš mašinų pardavimo aikštelės, judėjimo, paradavimų ir kt.).

Mokytojai atliko skirtingus vaidmenis, vienu atveju talkino, kitu atveju organizavo veiklas.

Baigiantis savaitės veikloms vyko darbų pristatymai, refleksija (klasės suporuotos, organizuotos viktorinos, pristatymai konferencijos ir kt.).

Bus išleista klasės pasakos knyga.

Nemobilus žygis

Kazlų Rūdos Plutiškių gimnazijos pavyzdys

Tikslas – ugdyti mokinių socialines bei komunikavimo kompetencijas, stiprinant pažinimo bei mokėjimo mokytis gebėjimus.

Privalomoji veiklos sąlyga – telefonai, planšetiniai kompiuteriai, fotoaparatai paliekami mokykloje, mokiniai gali nešti tik užrašines bei rašiklius.

Veiklos apimtis – dvi ugdomosios veiklos dienos: pirmą dieną – žygis, antrą dieną – užduočių atlikimas, pristatymas, refleksija.

Pirmą dieną – žygis. Keliauja 5–12 klasių mokiniai. Pėsčiomis keliaujama 10–12 km. Eidami mokiniai kalbasi, klausosi, klausia, tyrinėja ir išsimena. Turi geografinę kelionės žemėlapi, kuriame pažymėtos sustojimo – poilsio vietos. Poilsio vietose mokinių laukia kviestinis atstovas: ūkininkas, girininkas, kultūros darbuotojas ar kt. Šie žmonės pasakoja apie savo veiklą, žmogaus ir gamtos ryšį, ekologiją, sveikatingumą ir t. t. Mokiniai gali klausti, prašyti papildomos informacijos jiems rūpimomis temomis. Kalbasi tarpusavyje, dažnai – skirtingų klasių mokiniai, taip vyresnieji moko jaunesnius. Pietauja turistiskai – gamtoje.

Antrą dieną. Mokiniai atlieka gautas įvairių ugdomųjų dalykų užduotis, pvz., 5 kl. – gamta ir žmogus; 6 kl. – matematika; 7 kl. – geografija; 8 kl. – biologija; 9 kl. – fizinis ugdymas; 10 kl. – menai bei technologijos; 11 kl. – lietuvių kalba ir literatūra; 12 kl. – užsienio kalba. Pasitelkia savo pasižymėtą informaciją, išsimintus pastebėjimus, pasakojimus, faktus, gali eiti informacijos skolinčiai į kitas klases. Užduotis dalykų mokytojai rengia kolektyviai, kad vieno ugdomojo dalyko informacija integruotųsi į kitą ugdomąjį dalyką. Jos gali būti išradingos, netikėtos, žaismingos. Atliktų užduočių pristatymas – bendra 5–15 klasių mokinių veikla. Refleksija – atskiruose klasių kolektyvuose.

Netradicinės pamokos

Netradicinių pamokų organizavimo patirčių mokyklose yra labai įvairių. Ši ugdymo forma populiari mokyklose. RengDAMA mokyklos ugdymo planą dažna mokykla siekia, kad veiklos ugdymo procese išsidėstytų tolygiai.

Pavyzdžiui, mokykloje susitariama, kad kartą per mėnesį, skirtingomis savaitės dienomis bus organizuojamos netradicinės pamokos: spalio mėnesį netradicinės pamokos bus organizuojamos penktadienį, lapkričio mėn., ketvirtadienį ir t. t.

Mokyklų organizuotų netradicinių mokyklų pavyzdžiai:

- pamoka prie vandens (Kauno m.)
- pamoka vandenyje (Kauno m.)
- pusryčiai ant žolės (Kauno m.)
- integruotos pamokos (Alytaus m., Likiškėlių progimnazija)

Stepono Dariaus ir Girėno gimnazijos pavyzdys

- integruota biologijos, geografijos, istorijos, lietuvių kalbos ir literatūros, matematikos pamoka „Kunigaikščių pramintu taku“

Stepono Dariaus ir Girėno gimnazijos pavyzdys

Valanda su mokyklos direktore

„Kaip mums sekasi? Sėkmės. Problemos ir galimybės“

Integruota pamoka–orientacinis žygis

„Druskos miško paslaptys“

STEM pamoka „Kompiuterinių žaidimų kūrimas ir jų technologijos (SMART KIDS komanda)

Praktinės tiriamosios veikos organizavimas

Pakruojo Žemynos pagrindinės mokyklos pavyzdys

Praktinė tiriamoji veikla mokykloje vyksta tris dienas iš eilės paskutinę mokslo metų savaitę. Tomis dienomis skambučių nėra. Darbo laiką, vietą, metodus mokytojai kartu su mokiniais renkasi patys. Vienos veiklos vyksta mokyklos erdvėse, kitos Pakruojo mieste, dar kitos išsiplėčia ir po Lietuvą. Į veiklas pagal temas įtraukiami mokinių tėvai, Pakruojo krašto įvairių profesijų žmonės. Veiklų metu kiekvieną dieną mokiniai pildo dienoraštį. Jis skirtas mokytojams – įsivertinti veiklos svarbumą, tai gairės veiklai tobulinti. Trečios dienos pabaigoje mokiniai ir mokytojai pildo įsivertinimo anketas. Jos skirtos darbo grupei, kuri atsižvelgusi į siūlymus tobulina praktinės-tiriamosios veiklos organizavimą. Ketvirtą dieną vyksta visų veiklų pristatymai. Pristatymai vyksta aktų salėje, jo forma – nuo spektaklio, kompozicijos iki paprasto žodinio pristatymo. Pristato mokiniai.

Praktinė-tiriamoji veikla vertinama įrašu „įskaityta“ arba „neįskaityta“.

Pažintinės, projektinės ir patyriminės veiklos Palangos Senosios gimnazijos pavyzdys

Veiklų turinį mokytojai suplanuoja ir suderina su pavaduotojais ugdymui per pavasario (Velykų) atostogas. Vėliau ar prieš tai mokytojas, pasitaręs su mokiniais, susirenka 10–12 mokinių grupę. Jei mokinių susirenka daugiau, su jais dirba du mokytojai. Ugdymo procesas organizuojamas taip, kad tas pats mokytojas su tais pačiais mokiniais vykdo projektus, patyrimines veiklas visą savaitę. Mokytojas suplanuoja veiklos turinį, vietą, integracijos galimybes, numato kviečiamus specialistus (rašytojus, archeologus, gydytojus, sporto, mokslo, meno, technikos ir kitų veiklos sričių specialistus). Iš anksto planuodami, mokytojai numato ne tik veiklas mokykloje ar už jos ribų, bet ir susiplanuoja įvairias edukacines išvykas, susitikimus.

Tokia ugdymo forma daro ugdymo procesą įdomų, naudingą ir aktualų. Kokybiškai papildo ugdymo turinį, skatina mokinių susidomėjimą ir mokymosi motyvaciją. Taip organizuojant ugdymo procesą nepasigendama mokytojų, kurie dalyvauja tikrinant valstybinius brandos egzaminus.

Įdomūs vakarai mokykloje Pakruojo Žemynos pagrindinės mokyklos pavyzdys

Pamokos mokykloje vyksta iki 14 val., tuomet mokiniai grįžta namo ir nuo 17.00 val. atvyksta į mokyklą kitai veiklai, kurią iš anksto planuoja mokytojai ir mokiniai. Mokiniai, kurie gyvena toliau nuo mokyklos, atveža į mokyklą ir parveža mokykliniai autobusai. Jau rugsėjo mėnesį informuojami tėvai, nurodomos preliminarios dienos. Veiklų vakarais lankomumas 100 proc.

Naktis mokykloje Varėnos r. Merkinės Vinco Krėvės gimnazijos pavyzdys

Varėnos r. Merkinės Vinco Krėvės gimnazijoje jau tapo tradicija, kad valstybės gimtadienis – Vasario 16-oji – sutinkamas mokykloje.

Mokymasis suteikti pirmąją pagalbą skęstančiajam Kauno r. Garliavos Jonučių progimnazijos pavyzdys

Sveikatos specialistė mokykloje pasiūlė, kad reikia visus mokinius apmokyti gaivinti skęstančiuosius. Mokykla nupirko pripučiamų baseinėlių, kuriuose mokiniai mokėsi gelbėti gaivinti skęstančiuosius. Vaikai šių užsiėmimų metu atsigaivindavo, esant aukštai aplinkos temperatūrai, ir mokėsi praktiškai, kaip suteikti pagalbą skęstančiajam. Kitų pamokų metu jie geriau susikaupdavo ir mokymasis vyko sklandžiau.

Karjeros ugdymas Mokyklose daug ir įvairių veiklų organizuojama karjeros ugdymui.

„Noriu būti kaip tėvelis“ (Kauno r. Garliavos Jonučių progimnazija)

Kiekvieną mėnesį tėvai praveda nuo 18 iki 28 užsiėmimų. Dalis tėvų patys atvažiuoja į mokyklą, o kiti organizuoja užsiėmimus darbovietėse.

„Išok į tėvų“ klumpes“ (Visagino „Gerosios Vilties“ gimnazija).

Mokymasis muziejuose

Lazdijų r. Kapčiamiesčio Emilijos Pliaterytės mokyklos pavyzdys

„Šieno monai“ – Lazdijų krašto muziejaus edukacinis užsiėmimas, kurio metu mokiniai iš šieno kūrė įdomius darbus.

„Seni dar mena, jauni tik sužino“ – mokiniai mokėsi austi juostas.

„Kryžiai mūsų krašte“. Šio užsiėmimo metu mokiniai drožinėjo, piešė kryžius, tyrinėjo dzūkų kaimo architektūrą. Po to buvo mokinių darbų parodėlė, surengta mokykloje – įdomi, atspindinti dzūkiško krašto tradicijas.